

Lo Somaten

DIARI REGIONALISTA Y D' AVISOS Y NOTICIAS

Any XII

Reus Dimecres 17 de Novembre de 1897

Núm. 3.420

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes. Ptas. 350
a provincias trimestre. 1.050
Extranjer y Ultramar. 1.750
Anónets, a preus convencionalis.

Administració y Redacció

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS)

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d' aquest diari y en las principals librerías d' aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, litografía Mallorfe, carrer Junquera, 6.
No's retornan los originals encara que no's publiquin.

Farmacia Serra

Arrabal Santa Anna, número 80, prop á la plassa de Catalunya

La que paga més contribució de la provincia

FARMACIA OBERTA TOTA LA NIT

MALALTS DELS ULLS

Lo **DOCTOR BIADA**, oculista del Hospital del S. C. de Barcelona, ex-quefe de clinica y ab titol de las universitats de Berlin y Wurzburg, ex-ajudant dels Drs. Wecker y Landolt de Paris.

Reb en CONSULTA a Reus, tots los diumenges y dilluns de 9 a 12 y de 4 a 5.
Arrabal alt de Jesús, 38, sobre 'l Correu.
Los demés dias a Barcelona, Claris, 44, cantonada a la Gran Via, de 11 a una y de 4 a 5.

MALALTÍAS DELS ULLS

L'oculista de Tarragona **D. J. MIRO** accedint gustós a las peticions de sos numerosos clients, estableix en Reus una consulta tots los dilluns y divendres de 2 a 5 de la tarde. Consulta: Arrabal Santa Anna, número 1, sin primer, cantonada al carrer Montserols.

Los demés dias en son gabinet de TARRAGONA, de 10 a 12 del matí y de 3 a 5 de la tarde.

Vinyas Americanas

Marcial Ombrás (Propietari)

Avinguda del ferro-carril, Figueras, (Girona)

Barbats y estacas en venta, per millions.—Preus reduhuts y autenticitat garantida.—Cinch millions d'estacas, y un milió de barbats.

SECCIÓ DOCTRINAL

Bon camí

Lo «Foment del Treball Nacional» ha elevat rahanada instancia als Poders públics pera que, per via d' ensaig, y acullintse a la «autorisació que ab respecte a Navarra consta en la Lley de Pressupòsits de 1893-94, s' autorisi un Concert Econòmic ab la Diputació de nostra Provincia pera la fixació del cupo y cobro de las contribucions d' inmoebles, conreus y bestiar, y la industrial y de comers, com únic medi d' evitar motius de justa queixa per part dels contribuyents y de trobar beneficis pera 'l Tresor Públich.
(Retall de la premsa barcelonina del dia 4 del corrent.)

Molt agradable sorpresa tinguérem fa poch dias al llegir en los diaris de la vebina capital la gazetilla que hem reproduhit al comensar aquestes retillas. Tenim tan poca confiança en eixos grans organismes que 's cuydan ab preferencia dels interessos materials y a se prosperitat casi exclusivament s' atenen (com si fos possible separarlos de sos eterns companyons los interessos morals), que jamay nos hauriam esperat de cap d' ells una tan lloable iniciativa com la més amunt indicada, en que poden alhora beneficiarhi 'l cos y 'l ánima del nostre poble.

La sollicitut del «Foment del Treball Nacional» está presentada en termes tan senzills y tan clars, que no

apar sisquera discutible, atesa sobretot la fonda perturbació que avay regna en lo terreno administratiu ab ocasió de las autorisacions fiscalisadores que, ab molt mala sombra, dictá a las darrerías de son Ministerio flament hisendista senyor Navarro Reverter. Efectivament, ¿quina solució millor pera garantir los ingresos del Tresor del Estat, sense agravar la situació dels contribuyents, que acceptar un arrendatari desinteressat com la Diputació Provincial, exempta del propòsit de ferhi cap negoci sobre las ja prou doras cargas de sos administrats? ¿Si la Diputació te ja sa organizació económica disposta pera cobrar tributs de tota la circumscripció que abarca, quin arrendatari en millors condicions pot atendre ab menys dispendi als serveys contributius generals que l' Estat, desde son centre absorvent, no sabrá ni podrá dominar jamay sense grans perdas y sacrificis? ¿Ni quina entitat moral ab major garantia de seguretat, de formalitat, de solvencia y de zel, pot empendre aquell arrendament que 'ls governs centralistas no vacilan en entregar a un senzill particular, donantli per estimul en son servey lo dret d' investigació més repugnant a fi de que pugá arrodonir son negoci acabant d' «escurar las butxacas dels esquilmats contribuyents?»

Ben cert que 's necessita tancar los ulls a la evidència pera duptar un sol instant sobre la oportunitat y la justicia de lo que 'l «Foment» demana. Tenim tal convicció de sa excelencia y abriguem tal confiança en l' éxit de son plantejament, que 'ns cap la més plena seguretat de que si la Diputació establis lo susdit Concert Econòmic ab lo Govern central pera 'l cobro dels impostos, no trigaríam gayre temps a veure disminuir los tipos de las cuotas contributives, aixís com ara venen destinats a creixer en la mateixa proporció en que va augmentant lo desmanech administratiu del nostre desventurat país. Del naufragi inevitable de la Espanya uniformista n' hauriam salvat una petita part, amparantla dintre l' arca de Noé del esperit autonòmic, únic refugi destinat a guardar las llevors de la nova Espanya, de la Espanya regionalista.

Peró, a dir veritat, hi trobem en la proposició del «Foment» duas deficiencias, una de fondo y altra de

forma, que volém apuntar per lo que pujan servir, més que més quan no las atribuhim a error de concepte, sino a la precipitació ab que l' assumpto s' ha donat al públich.

En primer lloch, enteném que la referida sollicitut no deu concretarse a la provincia de Barcelona. Molt al contrari. Creyém que deuen extendres sos efectes a tota la Regió Catalana; ja sia reclamant la creació d' un «Consell Administratiu Regional», elegit per las quatre Diputacions catalanas y potser format ab elements d' ellas mateixas, encarregat d' establir dit Concert Econòmic ab lo Govern central y provehir a tot lo necessari pera 'l bon cumpliment del mateix; ja sia admetent, no com a millor, sino com a més fácil sistema de moment, lo existencia de quatre Concils Econòmichs distints per las quatre parts ab que l' absurdo criteri del centralisme ha dividit la nostra terra.

Nosaltres ja compreném que l' esperit del «Foment» al concretar sa petició a la Provincia de Barcelona no es d' exclusió pera las demés Provincias catalanas, ni sisquera pera todas las restants d' Espanya, a las que segurament voldria tan autonòmicas y tan prósperas com nosaltres mateixos, los calumniats regionalistas, desitjém de tot cor; ja 'ns havém fixat que 'l propòsit de sa iniciativa es que 's conceleixi 'l Concert Econòmic a la Diputació de Barcelona per via d' ensaig. Mes cal observar que l' ensaig es del tot ociós, per quant ja 'l tenim ben patent a Navarra y a las Bascongadas, ahont l' éxit més elocuent se desborda en mil indiscutibles manifestacions; en l' ordre, en la prosperitat, en la insignificancia dels tributs, en la moralitat de la recaudació, en tot, absolutament en tot lo que pugá relacionarse ab lo problema de la administració pública.

Si, donchs, tenim ja l' ensaig fet y ab fruys inmillorables, dit s' está que no calen més provas. Aném resoltament a lo positiu, a lo conegut, a lo práctic, a lo just, a lo convenient y, sobretot, a lo indispensable pera la salvació del país. Per aquesta rahó enteném que es contraproduhent mostrar lo més mínim dupte en la lloable iniciativa que 'l «Foment» ha emprés. La frase per via d' ensaig hi sobra: hi falta en cambi l' in-cloure en los beneficis del Concert Econòmic a las restants Provincias Catalanas, Girona, Lleyda y Tarragona, germanas las tres de Barcelona, millor dit, membres d' un mateix cos, branca d' un mateix arbre, parts d' un mateix tot, elements constitutius totas plegadas de la entitat social que viu y alena ab lo nom de Catalunya.

Lo «Foment del Treball Nacional» que ab tot y estar domiciliat a Barcelona es compost de socis procedents de tota Catalunya y representa y deu defensar per un igual los interessos de tota Catalunya, no pot reclamar del Poder Central justicia y beneficis per una sola de sas parts components, ne; deu ferho pera todas ellas ab lo mateix alcans y ab idéntich zel.

Y estém segurs de que aixís ho farà, rectificant alhora la titllada frase per via d' ensaig, com es degut, ja que ab sa desaparició 's mostrará 'l criteri de volguer no bé positiu, sobre 'l quin s' hi ré verdadera fé, sense duptes ni recels de cap mena, única forma práctica de que 'l legislador se senti sugestionat y obligat a concedir lo que 's demana, en la convicció de que dona un pas en ferm.

L' altra deficiencia que notém en la justissima petició del Foment es la forma com s' ha presentat, degut sens dubte a la estrema modestia dels quins la sugeriren.

En efecte: una reforma de tan gran trascendencia

pera l' país com es la que l' *Foment* proposa, deu presentarse al Poder Central robusta, no en la forma d' un telégram a ó d' una carta-exposició com las que s' envien cada dia á Madrid, ab predestino al covre dels papers vells la major part de las vegadas. Que s' anunci en aquesta forma l' propósit tant sols d' ocupar-se de tant important problema, be está; pero darrera d' aquest avis deu venirhi una campanya sèria, movent tots los ressorts de la opinió, sumament voluntats y cooperacions de tota mena, retreyent arguments de la rahó y mostrant enteresas de la voluntat; en una paraula, fent com sol dirse vulgarment, atmósfera propicia pera que s' imposi, graciosament ó per forza, tan plausible iniciativa. Fem aquesta observació, y pot ser tantdebó resulti inoportuna per entrar ja en los plans del *Foment* l' empendre la patriótica campanya á que 'ns referim. Perque ella es indiscutiblemment necessaria: sense ella res hi ha á fer. Cal desenganyarnos. Desde Madrid *espontáneamente* no sortirà jamay cap reforma en sentit lliberal ó autonómich pera las regions. Si aquestas, més á menys *dolsament*, no saben ó no volen *obligar* als governs centrals á concedirlas, viurán per *in eterno* sotmesas al jou brutal de la centralisació. Aixó es trist, es desconsolador, pero es veritat.

Be ho sab prou lo mateix *Foment*. Pera aturar algunes de las etzegalladas económicas atentatorias á la indústria de Catalunya, que no te sas arrels á Madrid, recordis quants sacrificis degueren ferse: telégramas, exposicions, viatjes publicacions, meetings, manifestacions en la via pública, y tot lo que 's pot imaginar de respectuos fins á la cortesania, de arrogant fins á la aménassa. Y aixís y tot no sempre se n' ha sortit prou be.

Donchs apliqui l' mateix *Foment* idéntich criteri á la qüestió de que tractém, que prou s' ho val, y te major trascendencia pera Catalunya que tots los tractats y aranzels haguts y per haver. Ab la gran autoritat que sos medis li donán, convoqui á totas las entitats d' alguna representació y de tota Catalunya pera tractar ab major amplitut l' assumpto, nombrantse una Comissió de capacitat, presidida pel mateix *Foment*, que donga bona direcció á una campanya de caràcter general en pró de la autonomia administrativa de nostra Regió.

Tindría aixó, emprés en tal forma, gran ressonancia y fins grans garantías d' éxit, per quan es absoluta la convicció del nostre poble en la necessitat d' arrancar de las grapas del monstruós pop del centralisme los cos decandit de la nostra administració regional.

Y crega l' *Foment del Treball Nacional* que fora aquesta la més gran de las sevas campanyas en profit de la riquesa de tota Espanya, puig sense perjudicar al Poder Central, al quin s' hi podria entregar ben net de pols y pella lo cupo que pera son sosteniment se requereix tan gran ó més gran que l' d' avuy, se beneficiaria en part extraordinaria al poble catalá, establiant las cantitats que actualment d' aquí á Madrid y en l' administració regional se filtran, se malversan y s' roban, ab profit exclusiu d' una colla de pillastres més meritosos pera visitar á Ceuta que pera ocupar las oficinas d' un Estat ben dispost.

Després de tot, aixís ho fassí d' una manera com d' una altra, consti que aplaudim ab sinceritat la bella iniciativa del *Foment* que no 'ns te gayre acostumats á tan aromosás flors. Ja compreném que 'ls temperaments no s' comparan ni s' fabrican á gust las energias, y 'ns fem cárrech de que pot ser li falti en corporació al *Foment* aquella fé que arrebassa montanyas; pero molt comiém en aquest primer pas tan expontáneament donat. Lo camí emprés es bó. Més depressa ó més poch á poch, camini sempre per ell lo *Foment*, que contarà á tothora ab los cordials aplaudiments nostres y de tota la opinió imparcial.

Y ara sians permés un instant fixarnos en una circumstancia que 'ns afalaga y honra als sabadellenchs en alt grau: L' actual President del *Foment del Treball Nacional* es lo conegut compatriot nostre don Joan Sarallés y Plá, y, segons nostres informes, á ell se deu la iniciativa en aquesta llohable actitud de la Corporació que regeix.

A dir veritat, no 'ns estranya. Que te l' senyor Sarallés fondas conviccions regionalistas ho sabém prou be sos antichs consocios del «Centre Catalá» de aquesta ciutat; que hi ha en ell coneixements bastants; fi criteri y clar talent pera infiltrarlas á sos oyents, també 'ns consta á sos admiradors de tota la vida. Lo que 'ns ha causat dolor alguna vegada y ha posat frases de involuntaria recriminació en nostres llavis y en nostra ploma es que li hagi feliat enteresa massa sovint pera apartar del devant sen tots los destorbs que li han privat de desenrotllarlas é imposarlas á son entorn ab lo prestigi de son valer y de sos mérits.

Per fortuna, l' senyor Sarallés sab posarse, quan vol, á tret d' elogi, abandonantse no més als nobles instints de son bon sentir, y molt nos plau que aixís hagi resultat una vegada més en honor seu y en obsequi á sa Patria. Ell no es, ni ha estat, ni podrá ser jamay *politich* en lo botxo 'ns sentit que te aquest mot á Espanya. Se necessari pera l' ofici de *politich á la madrilenya* un desvetnyiment y una poca conciencia que ell no ha conegut may.

Lo senyor Sellarés ha nascut pera fer bé al seu país, y aquest bé sols podrá ferli desde l' camp regionalista al quin de cor perteneix tant temps há. Trengui pretext á tota aparencie de complicitat ab los imprudents aduladors que l' empetitiren sfiliantla á una colla de Madrid; rebutji tots los afalachs dels que sols lo buscaren pera escambell de sas concupiscencias, y abandonis no més als impulsos de sa escrupulosa conciencia que á tan bon camí l' conduheix.

Ja sab éll de sobras que 'ls homes, com més enlayrats están per sa posició, per sa representació y per sos mérits, majors obligacions tenen contretas devant de Deu en lo referent á sa influencia sobe la societat que 'ls volta. Son exemple es la llum que 'ls guía ó l' fum que entenebra als desvalguts y als senzills d' inteligencia y de cor: sa actitud es la sort ó la desgracia del país que viuhén.

JAUME D' URGELL.

(De Lo Catalanista.)

CRÓNICA

OBSERVACIONES METEOROLÓGICAS del dia 16 de Novembre de 1897

FACILITADAS PER D. RAMON GISPERT

HORAS d' observació	BARÓMETRE aneroide	GRAU d' humitat	PLUJA en 24 horas	AYGUA evap. en 24 h.	ESTAT del cel	OBSER. particular
9 m.	757	59	0'0	2'5	Ras	
3 t.	760	87				

HORAS d' observació	TEMPERATURAS			VENTS direcció	NUVOLS	
	Máxima	Mínim.	Term. tipo		classe	can.
9 m.	Sol. 31	10	14	S. S. E.	Cumal	0'6
3 t.	Sombra 49					0'6

En la iglesia de Sant Joan Batista (Providencia), tindrà lloch demá á tres cuarts de deu del matí, un ofici en sufragi de la ánima del que fou nostre amic don Joseph Bofarull Estela.

Atesas las moltas simpatias que te la familia Bofarull en aquesta ciutat, es de creure será molt concorregut.

Corre ab bastanta insistencia lo rumor de que la empresa del Teatro Fortuny no está gayre satisfeta de las entradas que ha tingut durant tota la que vá de temporada.

Hem de creure que la empresa á que 's refereixen los aludits rumors, no es pas á la del teatro sino á la de la companyia; y en aquesta convicció, per la nostra part també hem de dir que nostre públich ha respost mes que dignament á la invitació que se li ha fet d' anar á saborejar bona música.

Sense por de que ningú s' ho contradigui, podém assegurar que ni buscantse ab un llum eléctrich, avuy dia, se trobaria á Espanya una població que donés mes contingent al seu teatro, que lo que ha donat á son Teatro Fortuny lo d' aquesta ciutat.

Recordém á nostres apreciats lectors que encare no s' han provehit d' aquell paper que 'n diuhén cédulas personals perque l' Govern central ne demana algun diner, que l' dia darrer d' aquest mes acaba l' plasso pera poguerla adquirir sense recárrech.

Passat lo dia 30, allavors lo mateix paper te una alsa d' un doble sobre son valor reyal ó sia lo CENT CINCUANTA PER CENT de recárrech.

Lo poble de La Figuera persisteix en la seva patriótica actitud iniciada arrans las darreras eleccions municipals que feren los conservadors.

Cap vehí s'acostá als colegis, apesar de que s' convocaren per tres vegadas, ni cap dels actuals regidors poden constituhir Ajuntament, per que 'ls uns acabaren en lo mes de Juny passat y 'ls altres desempenyan actualment cárrechs que son incompatibles ab lo de concejal.

Sembla que no ha faltat qui del partit fusionista, que en agraument als vots que li donaren en las eleccions de dipotats á Cortis, no més que perque representava un partit d' oposició al Govern, ha intentat que La Figuera dessistís de la seva conducta, prometent

que tot s' arregleria; mes los figuerenchs que están cansats de promesas, s' han fet lo ferm propósit de no cedir, mentrestant los gobernants que s' apropián lo nom de *pares de la patria*, no estudihi y posin remey als mals que afligeixen als infortunats pagesos de la comarca del Priorat.

Creuhen ells, hi ha que confessar que ho creuhen molt bé y tenen tota la rahó, que las vinyas floxeradas, que res produheixen, no es just ni equitatiu que hagin de pagar la mateixa contribució que avans, com injust es que l' Poder central no auxilihi á qui durant molts anys ha auxiliat á n' ell.

Peró l' conflicte que aquest cas desesperat de resistencia pot reportar al govern, es més gros de lo que 's pot entreveure en aquestas ratllas.

No es sols La Figuera la única població que está sense Ajuntament; son varis los pobles del Priorat que no poden omplir las vacants, y més encara, los que senten haver fet las eleccions, pero que s' preparán per las vinentas.

Fins ara tampoch s' ha tancat cap Casa de la vila, y per tant, sempre han tingut una autoritat que vetllés per la vida é interessos dels vehins; demá que se 'n tanqui alguna, com sabém que no trigará gayre en tancarsen lo menos una, poden succehir desgracias de las que á nostre entendre no més ne será responsable l' Govern de Madrid.

Procuris donchs acudir en auxili de la miseria que s' fa mestressa de totas las llars del Priorat y atenguis á aquells suferits pagesos en sas justas peticions, y s' aixugarán moltas llágrimas.

Nosaltres trobém, com tantas vegadas hem dit justificada la actitud dels pobles germans y en particular del de La Figuera, á qui deurán son benestar los demás del priorat, puig quan se demana ab tanta fermeza y justicia una cosa, per forza s' ha de conseguir.

D' altre modo s' podria afirmar que no hi ha justicia á la terra.

Ahir ja no va ploure; mes tampoch disfrutarem del esplendorós Sol á que tant acostumats estém en nostra ciutat.

Si encara hi quedarà aygua en los núvols que cubrian l' espay després de la que ha caygut!

Nostre particular amic D. Ramon Vilella y Estivill acaba d' obtindre en la Universitat de Saragossa, després d' uns lluhits exercicis, lo títol d' Advocat.

Rebi tan distingit jove nostra felicitació que fem extensiva á la seva familia.

Ha deixat de formar part de la companyia d' ópera y sarsuela que actua en lo Teatro Fortuny, lo baix senyor Banquells qui tenia confiát lo cárrech de Director artístich.

L' Excm. Ajuntament, avuy á las set del vespre, celebrará sessió de primera convocatoria, cas que s' reunixin suficient número de senyors regidors.

La Comissió de las varias Asociacions de Barcelona que elevaren una exposició al Ministeri d' Hisenda protestant contra l' investigació que s' practica en aquella provincia pels dependents de l' Arrendatari está treballant de ferm y ab molta activitat pera que tot Catalunya s' adhereixi á lo per ells sollicitat.

D' aquesta provincia sabém per conducte autorisat que s' hi adherit l' Alcalde, en nom del Ajuntament, dels contribuyents y de l' Associació de Travalladors Cambirlenchs.

Los abusos del Arrendatari y 'ls seus empleats de Barcelona, han fet que l' industrial y l' contribuyent en defensa justa y propia, aixequessin lo crit de protesta contra qui tal vegada s' creya que no hi havia més poder que l' sen y l' del *grrran* hisendista, l' excomunicat Navarro Reverte.

Després de dos dias d' incomunicació ab Valencia, Castelló y Tortosa, ahir varem rebre los apreciats colegas d' aquestas poblacions ab los qui tenim establert lo cambi.

En lo saló d' espectacles de la societat «El Alba» se verificará lo próxim diumenge un gran aconteixement musical executat per los célebres excéntricos musicals «Los dos bemoles» cual programa publicarem oportunament.

Lo recaudat ahir per concepte de Consums en la Administració d' aquesta ciutat, puja á la cantitat de pessetas 976'12.

ARTS Y LLETRAS

¿Perqué viatjarán?

Deu minuts avants de sortir el tren, preneh billet à l'estació del Nort y m'instalo en un cotxe de tercera classe, com es sempre mon costum. Aquestos cotxes sino que siga á l'istiu en que un hi está fresch, pocas comoditats materials ofereixen al viatjer. Si hi há excés de gent el fan anar atapat com sibes tractés d'una paca de cotó que pot pitjarse á fi d'encabir-hi una altre. L'ayre, molesta, lo fred lo glassa, y ls darreras sufreixen un continuat martiri al fraquetejar sobre la fusta seca. Preo en cambi ofereix un pláher estétich que en va als altres cotxes se busca: la verietat de tipos entre ls viatjers. Aquí un senyor tronat, allá un pagés vestit á l'ús de la terra, mes enllá una montanyesa ab son mocadoret vermell al coll, etz., en fi, un verdader museu indumentari ambulat, digne d'observació y d'estudi.

El tren ya va plé. El departament del cotxe en que jo pujo hi están colocats ya ls assientos reglamentaris, pero com á l'un costat hi van dues noyas, primetas y queda algún lloch demanant per favor que s'estreynin, encare hi puch cabre, pero ab la justesa d'un espay entre una rengla de lletras, pera treurem id' allí á haurian de menester unás pinsas.

Molt bé, ya estich assentat. Lo primer que faig aixis que el tren se posá en marxa, es dirigir la mirada al meu voltant per enterarme dels vehins entre ls quals m'hi establert; es hó enterarse de las personas que un té aprop seu may siga sino pel gust de conixerlas. Son tantas que las veyém en aquestas ocasions y que no hem de tornarlas á veure. Es necessari donchs aprofitar aqueixas ocasions que l'etzar ens ofereix.

Bravo! tinch bons vehins, molt bon aspecte de caras, molta verietat de tipos, bastantas noyas agraciadas: no he arreplegat gens mala companyia. Tota aquesta gent també viatja, algún objecte ó altre també 's ha portat aquí, cap d'aquestas personas te aquí l'seu domicili, pero ¿perque viatjarán? Aquesta es la pregunta que m'faig picat de la curiositat de saber que es lo que 's treu de casa. ¿Perqué viatjarán?

Casi 'm venen ganas de preguntarho d'un á un, de ferlos explicar el negoci que portan en son cap. Per aixó fora una imprudencia, no ho puch fer. Veritat que 'm satisfaria molt, que sabria cosas molt curiosas, molt interessants, pero la delicadesa m'obliga á callar y á quedarme ab lo desitj sense satisfer.

Ma fantasia, mes descontentadissa que jo, molt mes atrevida, no 's dona per satisfela, y emprenentselas pel seu compte, deix la materia á part, y enlayrantse per las regions de l'ideal, se forja historias y més historias que va atribuhint á cada una de las personas que m'acompanyan.

Veus aquestas dugas noyas tant aixeridas y alegres, me diu, van á veure l'promés al poble vehí, y per aixó l'alegría els brolla per la cara. Veus aquest pobre soldat d'aspecte tant trist? ve de veure la seva familia, acaba de deixar sos pares, y l'seu pensament está preocupat y trist pensant en lo molt que ha de tardar á veurels.... si 'ls veu. Veus aquesta dona tant trista? sa filla l'ha enviat á buscar porque 's troba malalta y no se 'n voldria anar del mon sens una abra-

sada de sa mare. Veus aquell home de cara satisfeta y ulls brillejants? es un rich comerciant que va al mercat de la vehina ciutat á veure si pot fer alguna ventajosa contracta. Veus aquesta pageseta ab los dos cistells sota l'banch? també hi va, pero tota la seva ambició consisteix en vendre á bon preu las dotzenas d'ous que porta per entrar després á una botiga á comprarse roba d'un vestit ben virolat que ha d'estrenar per la Festa Major...

Ma fantasia hauria seguit contantme historias forjadas sens cap fonament de veritat, per lo cual vaig determinar tornar á la realitat tot esclament ab ver sentiment.

Deu meu, Deu meu, ¡Quin secret tant envolt de misteris es lo cos humá que la mirada no pot descubrir en ell ni rastre de sas intencions!

JOSEPH ALADERN.

SECCIO OFICIAL

Registre civil

del dia 15 de Novembre de 1897

Naixements

Lluisa Carbonell Savé, de Joseph y Josepha.

Matrimonis

Cap.

Defuncions

Pau Pedret Valdeperas, 84 anys, Bejes 5.—Joan Banús Salvat, 72 anys, Hospital civil.—Maria Escolá Prunera, 24 anys, Sant Miquel, 2.

SECCIO RELIGIOSA

Sant d'avuy.—Sant Gregori.

Sant de demá.—Sant Romá.

SECCIO COMERCIAL

Moviment del port de Tarragona

Entradas del dia 15

De Liverpool y esc. en 22 d. v. «Ulloa», de 650 toneladas, ab efectes, consignat als Srs. Mac-Andrews y Comp.

De Cete b. esc. en 5 d. v. «Comercio», de 312 ts., ab efectes, consignat als Srs. Casaseca y Terré.

Despatadas

Pera Port-Vendres pail. «Alphonse et Marie» ab bocoyes de vi.

Pera Génova y esc. v. «Grao», ab carga general.

Pera Cete v. «Comercio», ab vi.

BOLSI DE REUS

Cotisations realizadas en lo dia d'ahir á Barcelona facilitadas per lo corredor en aquesta ciutat D. Antoni Demestre.

Interior	63 85	Fransas	20'
Exterior	79 98	Cubas vellas	94'75
Colonial		Cubas novás	77'37
Norts	23 33	Aduanas ex-capó	96 43
Obligacions Alm. n. sa	81'87	Oblig. 3 010 Fransas	63'30
		Filipinas	93'

Exterior	61'	Norts	
Paris	53 40	Londres	33'40

Cambis corrents en lo dia d'ahir en aquesta plassa facilitats per los corredors de comers D. Joan Vallés Sureda, D. Joan Llauredó Prats, don Joan Vallés Vallduvi y D. Francisco Prius Demestre.

Londres á 90 dias fetxa	00'00	operacions
» á 8 » vista	00'00	diner.
Paris á 8 »	32'50	operacions
Marsella á 8 »	00'00	»

VALORS LOCALS DINER PAPER. OPER.

ACCIONS	010	610	010
Gas Reusense		850	
Industrial Harinera		550	
Banch de Reus	515	520	
Manufacturera de Algodón		100	0
C. Reusense de Tranvias, privilegiadas al 5 per cent		150	
Societat Hidrofórica	135	450	

J. Marsans Roí

Representant: JOAQUIM SOCIATS

CARRERSANTA ANNA, 26.—REUS

Ultima hora de la Bolsa de Barcelona á las 4 de la tarde d'ahir:

Interior	63'85	Filipinas	
Exterior	79'97	Aduanas	96'50
Amortisable	77'50	Cubas 1886	94'75
Fransas	20'	Cubas 1890	77'50
Norts	23'25	Obs. 6 010 Fransa	97'12
Exterior Paris	61'	Obs. 3 010	53'50
Paris	33'40	Londres	33'60

Se reben ordres de Bolsa pera Barcelona, Madrid y Paris.

Descompte de cupons, compra y venda al comptat y per compte agé de tota classe de valors, compra de monedas y bitllets de tots los paisos.

ANUNCI PARTICULARS

Academia Fortuny

Ensenyansa de dibuix, pintura y modelat

DIRIGIDA PER

RAMON CASALS

Premiat ab medallas, diplomas y mencions honoríficas en varias exposicions, alumno per oposició del «Regio Instituto di Belli Artix» en Roma. Ensenyansa de dibuix lineal, adorno, figura, paisatge, natural, pintura al oli y l'aygnada.

Dibuix y pintura ab model viu

Carrer Major num 28, pis 1.er—Reus

Diversions públicas

Teatro Fortuny

Companyia d'ópera y sarsuela espanyola

DIRIGIDA PER LO MESTRE

D. FRANCISCO PEREZ CABRERO

Funció pera avuy.—17.ª d'abono.—Se posará en escena la popular sarsuela en tres actes, del mestre Chapí, «El Rey que rabió».

Entrada á localitat 3 rals.—Id. al paradís 2.

A dos cuarts de nou en punt.

Imp. de C. Ferrando.—Plassa de la Constitució.

PRIMER ANIVERSARI

D. JOSEPH BOFARULL ESTELA

MORÍ LO DIA 19 DE NOVEMBRE DE 1896

D. E. P.

Sa vluda D.ª Josepha Martí Guasch, germá D. Pau, oncle Reverent Sr. Doctor D. Francisco Bofarull, germans polítics, oncles y coslins presents y ausents y demés familia al recordar, tan sensible pérdua,

Saplican y agrahiran á sos amichs y coneguts, se serveixin assistir al ofici que en sufragi de sa ánima se celebrará en la parroquia de Sant Joan Batista (Providencia) demá dijous dia 18 del corrent á tres cuarts de deu del mati.

Reus 17 de Novembre de 1897.

No s'invita particularment.

GUIA DEL PASSATJER

SERVEY DE TRENS

SORTIDAS

De Reus á Barcelona	5:04 m. correo (Per Villanova y Vilafranca) 1.ª, 2.ª y tercera.
	8:56 m. exprés, primera y segunda dimars, dijous y dissabtes, (per Vilanova).
	12:41 t. mercancías, segunda y tercera.
	1:57 t. correo (per Vilanova).
De Barcelona á Reus	5:25 m. (per Vilafranca).
	9:46 m. (per Vilanova).
	15:8 t. per id.
	7:39 t. exprés (dimars, dijous y dissabtes).
De Reus á Mora	9:33 m. — 1:04 t. — 3:40 t. — 7:19 y 9:57 nit.
De Mora á Reus	4:21 m. — 8:00 m. — 12:08 t. — 3:04 t. — 7:36 m.
De Reus á Tarragona	8:30 m. — 9:47 m. — 2 t. — 7:04 t.
De Tarragona á Reus	7:30 m. — 12:25 t. — 4:30 t. — 8:20 m.

De Reus á Lleyda	8:40 m. — 5:23 t.
De Lleyda á Reus	5:50 m. — 3:50 t.
De Reus á Vimbodí	1:28 t. cotxes de 2.ª y 3.ª.
De Vimbodí á Reus	9:53 m. cotxes de 2.ª y 3.ª.
De Tarragona á Valencia	9:30 m. y 11:30 m.
De Valencia á Tarragona	4:1 m. y 6:30 t.

ADMINISTRACIÓ DE CORREUS-REUS

Horas d' arribada y sortidas de correos

ARRIBADAS	
De Tarragona,	8:30 m.

De Barcelona (per Tarragona) 9:30 m.
 De id. directe 10:30 m.
 De id. id. 11:30 t.
 De id. ab la correspondencia extranjera (per Picamoixons y descendit de Lleyda) 7:30 t.
 De Madrid y Zaragoza 9:30 m.
 De Lleyda y Huesca 11:30 m.
 NOTA: Los correos para Filipinas sortiran de Barcelona lo 7 y 27 de Noviembre y 15 y 19 de Diciembre del corrent any. Los de Cuba surten d'aquesta Administració lo 7, 17 y 27 de cada mes, correo ordinari.

Altra.—Deu tenirse present que tots los vapors que conduheixen tropas de refors á Cuba, portant també correo.

SORTIDAS

Pera Barcelona á las 5:00 m.
Pera id. á las 2:00 t.
Pera Tarragona, Valencia y Murcia per S. Vicens 5 m
Pera id. id. id. (per idem) á las 2:00 t.
Pera Tarragona, directe á las 7:00 m.
Pera Lleyda, Huesca, Menresa, Sabadell, Tarrasa y asálineas á las 8:00 m.
Pera Madrid, Saragossa, Teruel, provincias vascongadas, Castilla, Galicia, Andalucía y Extremadura á las 1:00 t.
Los pobles servits per peatons á las 9:00 m.
NOTA: A la correspondencia dirigida á Teruel, Andalucía y Extremadura, que s' deposita en los buensos després de la sortida del correo de Madrid, se li donará sortida á las 7 de la nit per Tarragona.

Biblioteca Regionalista

Libreria Regional, carrer de Jesús, 31

SECCIÓ CATALANA	
«Lo Catalanisme», per Valentí Almirall,	10 rals.
«Quadros», per Emili Vilanova,	2 "
«La Dida», per Joseph Feliu y Codina,	2 "
«Cartas Andorranas», per Joseph Aladern,	2 "
«Costums típicass», per id.	2 "
«Alcover», monografia, per id.	4 "
«Poesias», per Manel Marinell,	2 "
«Oda á Barcelona», per Jascinto Verdager,	2 "
«Lo Pi de las tres branca», per id.	2 "
«L' Aglony», per Ramon Masitern,	4 "
«Croquis Pirenenchs», per J. Massó Torrents,	4 "
«La Fada», per id.	4 "
«Catalunya trilingüe», per J. Casas Carbó,	2 "
«Anant pel món», per Santiago Russinyol,	16 "
«Les Cròniques catalanes», per Gabriel Turell,	12 "
«Obres catalanes», per Joseph Ixart,	20 "
«Poesias», de Joan Maragall,	8 "
«Alades», per Emili Guanyabens,	8 "
«Fructidors», drama, per Ignaci Iglesias,	8 "
«Montalba», per Bosch de la Trinxeria,	12 "
«Quan jo era noy», per A. de Riquer,	20 "

«Música vella», per E. Doria y Bonaplata,	12 "
«Figura y paisatge», per Narcís Oller,	12 "
«Tascant per les Serres», per J. Pons y Masaveu,	12 "
«Espectres», per Enrich Ibsen,	8 "
Obras dramáticas de la biblioteca del «Teatro Regional», á meytat de preu.	
«Cansons Catalanas», harmonisades per Enrich Morera, han sortit:	
«Sant Ramón»,	2 rals.
«Plany»,	2 "
«El Maçoudi», per Brunet y Bellet,	4 "
SECCIÓ CASTELLANA	
«España tal cual es», per Valentí Almirall,	4 rals.
«Patria y Región», per Salvador Golco,	12 "
«Un ensayo de Regionalismo», per Joan Mañé y Flaquer,	2 "
SECCIÓ GALLEGA	
«Odas de Anacreonte», per Florenci Yamonde,	5 rals.
Además están á la venda diferentes obras de celebrats iterats catalans, castellans y extranjer.	

BANCH HIPOTECARI D' ESPANYA

Préstams hipotecaris al 5 y 12 per cent d' interés anyal amortisables á llarch plasso de 5 á 50 anys. Ab garantia de fincas rústicas y urbanas.

Acabadas las anyalitats que s' hagin pactat queda la finca lliure pera l' propietari, sens necessitat de cap gasto, ni tenir allavors que reembolsar cap part del capital.

Además, lo Banch, acepta en cualsevol época lo reembols total ó parcial del préstam.

No importa que las fincas estigun hipotecas.

No s' admeten préstams inferiors á 4.500 pessetas.

Agent perá la Provincia: D. DANIEL VIRGILI. Quants desitjin proposar operacions, trobarán á dit senyor tots los dilluns en la FONDA DE LONDRES.—REUS.

PRIMER ANIVERSARI

D. JOSEPH BOFARULL ESTELLA

MORI LO DIA 19 DE NOVEMBRE DE 1886

D. E. P.

Se vida D. Joseph Bofarull Estella, natural de Reus, falleció el día 19 de Noviembre de 1886, á los 72 años de edad, dejando una viuda y tres hijos. El señor D. Daniel Virgili, agente de la Provincia, propone para el entierro de su cuerpo en el cementerio de San Juan de Reus, el día 20 de Noviembre de 1886, á las 11 de la mañana.